БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

СТАНОВИЩЕ

от проф., д.ю.н. Методи Марков Марков за дисертационния труд на Калоян Руменов Монев на тема „Отговорност за вреди, причинени чрез използване на компютърни системи и глобалните мрежи" за получаване на образователна и научна степен „Доктор" по Гражданско и семейно право (научно направление 3.6 Право)

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I. Дисертантът Калоян Монев е бил редовен докторант по Гражданско и семейно право в секция „Гражданскоправни науки" в Института за държавата и правто в БАН. Отчислен е с право на защита.

Калоян Монев е завършил специалност „Право" в Юридическия факултет на Технически университет - Варна през 2003г. След дипломирането си е започнал работа като адвокат във Варненската адвокатска колегия. През 2006г. е бил зачислен като редовен докторант по гражданско и семейно право в Института за държавата и правото в БАН с научен ръководител акад. Чудомир Големинов, впоследствие заменен с доц. В.Тодорова, а по-късно – с доц. В.Даскалов. Отчислен е с право на защита. Дисертационният труд е бил обсъден на заседание на секцията по гражданскоправни науки на 23.04.2014г., на което е взето решение да бъде предложено откриването на процедура за публична защита.

II. Представеният за защита дисертационен труд има за цел да бъдат разгледани особеностите на отговорността за вреди, причинени при използване на компютърни

мрежи и глобалната мрежа и по-специално на нейните предпоставки, разновидности и реализация.

Интересът към темата е обусловен от широкото навлизане в съременния живот на информационните и комуникационните технологии, което е предпоставка за реализирането на нови форми на деликти в тази среда. Актуалността на темата произтича от липсата на монографично изследване на тази материя, както и от липсата на съответна законова регламентация, която да отрази спецификите на тази отговорност. Това може да бъде и някакво обяснение на скромната съдебна практика у нас във връзка с подобни случаи на увреждане.

Дисертационният труд е в обем от 199 страници и съдържа: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, развито в четири глави, а те от своя страна - в параграфи; заключение, съдържащо резюме на получените резултати и предложенията de lege ferenda библиография и приложения, с което отговаря на изискванията на чл.27 ППЗРАСРБ. Авторефератът отразява основните научни и научно-приложни приноси. Авторът има шест публикации в специализирани научни списания и сборници с научни тредове, които са по темата на дисертацията.

В първата глава от изследването са разгледани особеностите на отговорността за вреди, причинени в електронна среда. Дефинират се понятията за ковмпютърна мрежа, система, компютърни данни и други по начин, аналогичен на този в наказателното право. Като специфични белези на компютърния деликт се извеждат предметът и средствата за извършване на деянието. Като друга особеност се сочи сложният (съставният) характер на вредите. Прави се съпоставка с компютърните престъпления, която би могло да бъде и по-задълбочена.

Втората глава от съчинението обхваща основните хипотези на увреждане в електронна среда. Първата от тях е чрез неправовмерен достъп до компютърни системи или мрежи и манипулация на данни. Обръща се внимание на комплексния характер на деянието. В тази връзка се правят и съответни предложения за неговото легално дефиниране. Втората форма на увреждане са т.нар. компютърни измами, за които е характерно оперирането с получени чрез неправомерен достъп данни, чрез което се получава неоснователно някаква облага. Разглежда се и увреждането, резултат от изпращането на непоискани търговски съобщения (СПАМ), но неговите елементи остават според мен недостатъчно изяснени (вж. изброяването на с.106-107). В

четвъртия параграф от тази глава се поставят на обсъждане въпросите, свързани с нарушаване на права на интелектуална собственост в Интернет, както и мерките, предвидени в защита на тези права в споразцумението АСТА.

В третата глава от дисертацията е анализирана отговорността за вреди на интернет-доставчиците. В тази връзка недостатъчно задълбочено е изяснен въпросът за наличието на договори при заявките за ползване на различни интернет-услуги, техният характер, сключване и т.н. Интерес представлява анализът на законово уредените ограничения на отговорността на тази категория лица.

Четвъртата глава съдържа изследване на някои процесуални въпроси – тези, свързани с доказването на елементите на фактическия състав, пораждащ отговорността – електронните документи и съдебните експертизи.

III. Основните научни приноси на представения за защита труд могат да се очертаят по следния начин.

Общият поглед на работата показва, че авторът познава добре материята и има способност да формира и защитава аргументирано собствени становища. Езикът и стилът на изложението са ясни и стегнати. Коректно се излагат дискусионните становища и се взема аргументирано отношение по спорните въпроси.

Могат да бъдат посочени и по-конкретни приноси, съдържащи се в изследването:

1. Обособяването на два елемента на увреждането при т.нар. „компютърен деликт": 1) пораженията върху компютърното устройство или система; и 2) засягането на други блага на пострадалото лице.

2. Интерес представлява изследването на трансграничните елементи на компютърния деликт.

3. Поставянето на проблема с нехомогенното решаване на противоправността при изпращането на СПАМ до физически и до юрдически лица.

4. Анализът на електронните доказателства и изясняване на тяхното приложно поле.

5. Множеството обосновани предложения de lege ferenda, като например: въвеждането на допълнително наказателно обезщетение; уреждането на обективна

отговоронст, която да носи собственикът на електронното устройство, без да се издирва конкретният причинител на вредата.

IV. Към представения за рецензиране труд могат да се направят и някои бележки.

1. На някои места авторът предсдтавя съществуващи в доктрината и съдебната пракдтика противоположни разбирания, без да изразява собствено мнение по въпроса (напр. на с.36-37 относно „кумулирането" на договорна и деликтна отговорност).

2. На отделни места авторът разглежда вредата като засягане на субективни права (напр. на с.89). Всъщност, би следвало на преден план да се посочи засягането на блага, които са обект на съответните субективни права.

3. Предлаганите нови законови текстове de lege ferenda не винаги са терминологично изчистени (напр. редакцията на предложения чл.50а ЗЗД на стр. 94).

V. Заключение.

Представеният за защита дисертационен труд показва, че дисертантът Калоян Монев има задълбочени познания в областта на гражданското и семейното право. Извършените анализи на разглежданите проблеми и извеждането на съответните изводи показват способност за самостоятелни научни изследвания. Посочените научни и научно-приложни приноси представляват оригинален принос в науката и по никой начин не бива да се подценяват, въпреки наличието на някои критични бележки към работата.

С оглед на горното предлагам на научното жури да вземе решение за присъждане на Калоян Руменов Монев на образователната и научната степен "доктор" по Гражданско и семейно право (научно направление 3.6 Право)

София. 05.08.2014г. Член на научното жури: .....

(проф. д.ю.н. Методи Марков)